

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI
ELM VƏ TƏHSİL NAZİRLİYİ

Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyinin

12.09 2022–ci il tarixli 7331 № -li
əmri ilə təsdiq edilmişdir.

**“Neft və qazçıxarma operatoru”
ixtisası üzrə
Təhsil Proqramı (Kurikulum)**

Bakı – 2022

“Neft və qazçıxarma operatoru” ixtisası üzrə Təhsil Proqramı (Kurikulum)

1. Təsnifat üzrə ixtisasın şifri (kodu): 030311
2. Məşğulluq təsnifatında kodu: 7412
3. Milli kvalifikasiyalar səviyyəsi: 4
4. Peşə təhsili pilləsi: Texniki peşə təhsili
5. İxtisasın qrupu: Neft və qazçıxarma
6. İxtisasın əhatə etdiyi sahələr: Kənd təsərrüfatı, balıq və meşə təsərrüfatı
7. Qəbul şərtləri: Ən azı ümumi orta təhsil
8. Tədris müddəti: Tam orta təhsil bazasından: 1 il, Ümumi orta təhsil bazasından: 3 il
9. **Attestasiya:** Tələbələrin ixtisas modulları üzrə qiymətləndirilməsi “Peşə təhsili pilləsində təhsilalanların attestasiyasının aparılması Qaydası” na, ümumtəhsil fənləri üzrə attestasiya “Ümumi təhsil pilləsində təhsilalanların attestasiyasının (yekun qiymətləndirmə (attestasiya) istisna olmaqla) aparılması Qaydası” na uyğun həyata keçiriləcək.
10. **Ümumtəhsil** fənləri üzrə tədrisin təşkili tam orta təhsil səviyyəsində tədrisin təşkili normativlərinə uyğun həyata keçirilir.

İxtisasın tədris planı - modulların siyahısı

İxtisasın adı: Neft və qazçıxarma operatoru										
Təhsil müddəti: 1 il (tam orta təhsil)										
№	Bölmələr, təhsil sahələri, modullar	saatların miqdarı	Həftəlik dərslərinin miqdarı							Məsələt
			Həftələr							
			5	10	10	3	9	1		
	2	3	4	5	6	7	8	9		
1	Fiziki tərbiyə	25	1	1	1					
2	Hesablama əməliyyatları	40	2	3						
3	Şəxsi inkişaf və karyera planlaşdırması	40	2	3						
4	Sahibkarlıq	40			4					
5	İKT-dən istifadə	40	2	3						
	Baza modulu üzrə	185	7	10	5					
	Peşə-ixtisas modulları, nəzəri	415	21	15	16					
6	İş şəraitində əmək, təhlükəsizlik və sağlamlıq qaydaları	50	4	3						
7	Neft və qazçıxarma texnologiyası 1	60	6	3						
8	Neft və qazçıxarma texnologiyası 2	50			5					
9	Materialşünaslıq	60	6	3						
10	Nəzarət ölçü cihazlarının istifadə texnologiyası	50			5					
11	Neft və qaz çıxarma işinin əsasları 1	85	5	6						
12	Neft və qaz çıxarma işinin əsasları 2	60			6					
		415	21	15	16					
	İstehsalat təlimi (praktik modullar)	440	8	12	16	40				
	İstehsalat təcrübəsi	360					40			

L. A. 3

Tələbələrin maksimum məcburi dərslər yükü	1400	36	37	37	40	40		
Məsləhət saatları	20							0
YEKUN	1420							

İxtisas: Neft və qazçıxarma operatoru										
Təhsil müddəti: 3 il (ümumi orta təhsil bazası)										
№	Modullar/Fənlər	Saatların miqdarı	Kurslar və yarım illər üzrə həftəlik saatların miqdarı							
			I kurs		II kurs		III kurs			
			18	20	18	20	5	10	10	12
Ümumtəhsil fənləri										
1	Azərbaycan dili	268	3	3	3	3	2	2	1	
2	Xarici dil	334	4	4	4	4	2	2		
3	Riyaziyyat	344	4	4	4	4	2	2	1	
4	İnformatika	152	2	2	2	2				
5	Azərbaycan tarixi	76	1	1	1	1				
6	Fizika	76	1	1	1	1				
7	Biologiya	76	1	1	1	1				
8	Cografiya	76	1	1	1	1				
9	Kimya	76	1	1	1	1				
10	Fiziki tərbiyə	152	2	2	2	2				
11	Çağırışaqədərki hazırlıq	101	1	1	1	1	1	1	1	
	Ümumtəhsil fənləri üzrə cəm:	1731	21	21	21	21	7	7	3	0
Baza modulları										
13	Peşə etikasası	40				2				
14	Şəxsi inkişaf və karyera planlaşdırılması	40					2	3		
15	Sahibkarlıq	40		2						
16	İKT-dən istifadə	40					4	2		
	Baza modulları üzrə cəm:	160	0	2	0	2	6	5	0	0
İxtisas modulları										
17	İş şəraitində əmək, təhlükəsizlik və sağlamlıq qaydaları	72	4							

18	Sxem, çertyoj və qrafik işləri	72	4							
19	Neft və qazçıxarma texnologiyası 1	90				8	5			5
20	Neft və qazçıxarma texnologiyası 2	120						12		
21	Materialşünaslıq 1	60		3						
22	Materialşünaslıq 2	36			2					
23	Nəzarət ölçü cihazlarının istifadə texnologiyası 1	60		3						
24	Nəzarət ölçü cihazlarının istifadə texnologiyası 2	54			3					5
25	Nəzarət ölçü cihazlarının sazlanması və təmiri texnologiyası 1	80				8	4			
26	Nəzarət ölçü cihazlarının sazlanması və təmiri texnologiyası 2	60						6		5
27	Neft və qaz çıxarma işinin əsasları 1	54			3					5
28	Neft və qaz çıxarma işinin əsasları 2	120				6				
		0								
	İxtisas modulları üzrə cəm:	878	8	6	8	6	16	9	18	0
		878	0	0	0	0	0	0	0	
	İstehsalat təlimi	968	8	8	8	8	8	16	16	0
	İstehsalat təcrübəsi	480								40
	Məsləhət saatları	20								
	Yekun: Tələbələrin məcburi maksimum dərs yükü	4237	37	37	37	37	37	37	37	40

İxtisasın adı: Neft və qazçıxarma operatoru (axşam kursu)			
Təhsil müddəti: 1 il (tam orta təhsil)			
Bölmələr, təhsil sahələri, modullar (fənlər)	saatların miqdarı	yarımillər üzrə həftəlik dərs saatlarının miqdarı	
		yarımillər	
		I	II

5

		Həftələr							
		5	10	10	10	2	1		
2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Şəxsi inkişaf və karyera planlaşdırması	20			1	1				1
Xarici dildə ünsiyyət	50	2	2	1	1				2
Sahibkarlıq	20			1	1				1
İKT-dən istifadə	50	2	2	1	1				3
	140	4	4	4	4	0	0	0	
Peşə-ixtisas fənləri (modulları), nəzəri	280	8	8	8	8	0	0	0	
İş şəraitində əmək, təhlükəsizlik və sağlamlıq qaydaları	20	2	1						1
Neft və qaz çıxarma texnologiyası	80			4	4				4
Materialşünaslıq	40	2	3						2
Nəzarət ölçü cihazlarının istifadə texnologiyası	40			2	2				2
Neft və qaz çıxarma işinin əsasları 1	60	4	4						
Neft və qaz çıxarma işinin əsasları 2	40			2	2				4
İstehsalat təlimi (praktik modullar)	700	20	20	20	20	0			
emalatxana (PTM)	140	4	4	4	4				
işəgötürən	560	16	16	16	16				
İstehsalat təcrübəsi	80					40			
Tələbələrin maksimum məcburi dərslər yükü	1200	32	32	32	32	40	0	0	0
Məsləhət	20								20
YEKUN	1220								

Modulların spesifikasiyası

Modulun adı: Hesablama əməliyyatları
Modulun kodu: 1
Modulun ümumi məqsədi: Bu modulu tamamladıqdan sonra tələbə məsələlərin həllində riyazi düşüncə nümayiş etdirməyi, hesablamlar aparmağı, cədvəl və qrafiklər hazırlamağı, onlardan istifadə etməyi, cəbri qanunları tətbiq etməyi və təsviri statistikadan istifadə etməyi bacaracaqdır.
Təlim nəticəsi 1: Məsələlərin həllində riyazi düşüncə nümayiş etdirir.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Riyazi məsələlərin həllini necə qavradığını izah edir.
2. Məsələlərin həllində nə zaman riyazi üsullardan istifadə edəcəyini müəyyən edir.
3. Riyazi qanunlardan istifadə edərək məsələlərin həlli zamanı hansı texniki vəsaitlərdən istifadə olunacağını tədqiq edir.
4. Praktiki məsələlərdə riyazi termin və modellərdən istifadə etmək üçün nümunələr verir.
Təlim nəticəsi 2: Sadə hesablamlar aparır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. İşdən əlavə vaxt üçün hesablanan bonusları və çıxımları nəzərə almaqla əmək haqqından xalis gəliri hesablayır.
2. Faizləri və yenidən ödənişləri (qaytarımları) bank krediti üzrə hesablayır.
3. Formul və reseptlər əsasında xammalın müxtəlif qarışıqlarını hesablayır.
4. Sifarişlərlə əlaqəli tipik hesabatlar aparır.
5. Digər tipik işlərlə bağlı hesablamları yerinə yetirir.
Təlim nəticəsi 3: Sadə qrafik və cədvəllər hazırlayır və məsələlərin həllində onlardan istifadə edir.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Histoqramdan, nöqtəli diaqramdan, xətti qrafik və piktoqramdan alınan məlumatlardan istifadə edir.
2. Nəzərdən keçirilən işdən alınan informasiyalara əsasən, histoqramlar, nöqtəli diaqramlar, xətti qrafik və ya piktoqramlar qurur.
3. Exceldən istifadə etməklə 2-ci qiymətləndirmə meyarındakı diaqramları qurur.

Təlim nəticəsi 4: Məsələlərin həllində sadə cəbri qaydaları tətbiq edir.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Mötərizələrdən istifadə etməklə ifadələri aydınlaşdırır və sadələşdirir.
2. Tənliklər və riyazi ifadələrlə düzgün manipulyasiya edir və onları sadələşdirir.
3. Müvafiq dəyişənlərdən istifadə edərək riyazi funksiyalar qurur.
4. İndexslər qanunu tətbiq edir.
5. Sadə xətti funksiyaları praktiki misallarla izah edir.
Təlim nəticəsi 5: Sadə təsviri statistikadan istifadə edir.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Çoxluğa qarşı seçim konsepsiyasını izah edir.
2. Mərkəzin tendensiya üzrə məlumatlarını təsvir edir (moda, median, ədədi orta).
3. Dispersiya ölçüləri olan məlumatları təsvir edir.
4. Histroqram və diaqramları təsvir edir.

Modulun adı: İKT-dən istifadə
Modulun kodu: 2
Modulun ümumi məqsədi: Bu modulu tamamladıqdan sonra tələbə işlə əlaqəli məlumatları tapmağı, qiymətləndirməyi və idarə etməyi, müxtəlif müvafiq mediadan istifadə etməklə peşəkarcasına əlaqə qurmağı və əməkdaşlıq etməyi, peşəkar rəqəmsal məzmun hazırlamağı, İT-dən təhlükəsiz şəkildə istifadə etməyi və texnologiyadan istifadə etməklə problemləri həll etməyi bacaracaqdır.
Təlim nəticəsi 1: İnternetdə məlumatları tapmağı, qiymətləndirməyi və idarə etməyi bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Müvafiq məlumat göstəricilərini (verilənlər), məlumat və rəqəmsal məzmunu müəyyən edir.
2. Müvafiq məlumat göstəricilərinin, məlumat və rəqəmsal məzmunun keyfiyyətini dəyərləndirir.
3. Rəqəmsal mühitlərdə məlumat göstəricilərini, məlumatları və rəqəmsal məzmunu idarə edir.
Təlim nəticəsi 2: Sosial media vasitələrindən istifadə edir.
Qiymətləndirmə meyarları

1. Müvafiq rəqəmsal texnologiyalar vasitəsilə peşəkarcasına işləyir.
2. Müvafiq rəqəmsal texnologiyalardan istifadə etməklə məlumat göstəricilərini, məlumat və rəqəmsal məzmunu paylaşır.
3. Rəqəmsal texnologiyalar vasitəsilə öz işlərini yerinə yetirir.
4. Müvafiq rəqəmsal texnologiyalar vasitəsilə peşəkarcasına davranır.
5. Peşəkar şəbəkə vasitəsilə ünsiyyət qurur.
6. Rəqəmsal kimliyi idarə edir.
Təlim nəticəsi 3: Rəqəmsal məzmun hazırlayır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Müvafiq formatlarda peşəkar rəqəmsal məzmunu hazırlayır.
2. Yeni müvafiq məzmun hazırlanması üçün mövcud rəqəmsal məzmunu inteqrasiya edərək uyğunlaşdırır.
3. Müəlliflik hüququ və lisenziyaların məlumat göstəricilərinə, məlumat və rəqəmsal məzmununa necə tətbiq edilməsini təsvir edir.
Təlim nəticəsi 4: İnformasiya texnologiyalarından təhlükəsiz şəkildə istifadə etməyi bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Müvafiq cihazları qoruyur.
2. Şəxsi məlumat və məxfiliyi qoruyur.
3. Cihazlardan istifadə edərkən sağlamlığını qoruyur.
4. Cihazlardan istifadə edərkən ətraf mühiti qoruyur.
Təlim nəticəsi 5: Sadə texniki problemləri həll edir.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Müvafiq cihazları işlədərkən yaranmış texniki problemləri həll edir.
2. Texnologiyalardan istifadə etməklə işlə əlaqəli müvafiq ehtiyacları müəyyən edərək, bunların texnoloji həlli yollarını seçir.
3. Öz rəqəmsal bacarılarındakı çatışmazlıqları müəyyən edir.
4. Öz rəqəmsal bacarıqlarındakı çatışmazlıqları aradan qaldırmaq üçün inkişaf planını təqdim edir.

Modulun adı: Şəxsi inkişaf və karyera planlaşdırılması
Modulun kodu: 3
Modulun ümumi məqsədi: Bu modulu tamamladıqdan sonra tələbə özünü tanımağı və şəxslərarası münasibətləri tənzimləməyi, düşünməyi, problemləri həll edərək qərarları qəbul etməyi, karyera məqsədlərini müəyyən etməyi və müasir iş axtarma və müraciət üsullarından istifadə etməyi bacaracaqdır.
Təlim nəticəsi 1: Özünü tanımağı və şəxslərarası münasibətləri tənzimləməyi bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Stresi idarə edir və emosiyaları tənzimləyir.
2. Pozitiv düşünür və özünü qiymətləndirir.
3. Empatiya qurur və dinləyir.
4. Şəxslərarası münasibətləri effektiv idarə edir və mübahisələri həll edir.
Təlim nəticəsi 2: Düşünməyi və problemləri həll edərək qərarları qəbul etməyi bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Məqsədlərini müəyyənləşdirir və qərarları qəbul edir.
2. Problemləri həll edir.
3. Tənqidi və yaradıcı düşünür.
4. İcra edir və davamlılığı təmin edir.
Təlim nəticəsi 3: Karyera məqsədlərini müəyyən edir və müasir iş axtarma və müraciət üsullarından istifadə etməyi bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Karyera anlayışının mənasını izah edir.
2. Karyera məqsədlərinin müəyyən edilməsi yollarını araşdırır.
3. Müasir iş axtarma və müraciət üsullarından istifadə edir.
4. Peşəkar inkişafın üsul və mərhələlərinə tətbiq edir.

Modulun adı: Peşə etikası
Modulun kodu: 4
Modulun ümumi məqsədi: Bu modulu tamamladıqdan sonra tələbə peşəkarlığın əsas prinsiplərini biləcək və vaxtdan səmərəli istifadə etməyi, qrup şəklində işləməyi və iş yerində mövcud davranış qaydalarını təhlil etməyi bacaracaqdır.
Təlim nəticəsi 1: Peşəkarlıq prinsiplərini bilir.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Peşəkarlıq anlayışının nə olduğunu müəyyən edir.
2. Peşəkarlığın əsas kriteriyaları izah edir.
3. Peşəkar davranışın əsas meyarlarını izah edir.
4. Peşəkarlığın karyera inkişafındakı rolunu dərk edir.
Təlim nəticəsi 2: Vaxtdan səmərəli istifadə etməyi bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Vaxt anlayışını və onun əhəmiyyətinin nədən ibarət olduğunu sadalayır.
2. Vaxtın idarə olunmasındakı əsas yanaşmaları təhlil edir.
3. İdarəetmə funksiyaları və vaxtın idarə olunması arasında əlaqəni izah edir.
4. Vaxtdan səmərəli istifadəyə mane olan əsas əngəlləri aradan qaldırma üsullarını sadalayır.
5. Fərdi vaxt planlaşdırma üsullarını nümayiş etdirir.
Təlim nəticəsi 3: Qrup daxilində səmərəli işləməyi bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Öz peşəsi ilə bağlı qruplarda necə işlədiyini izah edir.
2. Səciyyəvi qrup işlərində qrupdakıların rollarını təsvir edir.
3. Qrup işində öz şəxsi rolunu təhlil edir.
4. Öz peşəsi ilə bağlı qrup işində problemlərin nümunələrini nəzərdən keçirir.
5. 4-cü qiymətləndirmə meyarında müəyyən edilən problemlərin həllinə necə kömək edə biləcəyini təsvir edir.
Təlim nəticəsi 4: İş yerində davranış qaydalarını təhlil etməyi bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Etik davranışın hansı mənanı ifadə etdiyini nümayiş etdirir.

2. İş etikasını anlayışını və fərdi etik davranışların nə olduğunu izah edir.
3. Müəssisə və təşkilatlarda gündəlik etik davranış qaydalarını sadalayır.
4. Ətraf mühiti bir işçi kimi necə qoruya biləcəyini təsvir edir.
5. Müəssisə və təşkilatlarda davranış qaydalarının idarə olunması prinsiplərini müəyyənləşdirir.

Modulun adı: Sahibkarlıq
Modulun kodu: 5
Modulun ümumi məqsədi: Bu modulu tamamladıqdan sonra tələbə sahibkarlıq ideyalarını müəyyənləşdirib qiymətləndirməyi, ideyaların həyata keçirilməsi üçün lazımi resursları müəyyənləşdirib toplamağı və ideyaları həyata keçirilməsi yollarını göstərməyi bacaracaqdır.
Təlim nəticəsi 1: Sahibkarlıq ideyalarını, imkanlarını müəyyən etməyi və qiymətləndirməyi bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Sahibkarlığın mahiyyətini izah edir.
2. Sahibkarlıq fəaliyyəti üçün əlində olan imkanları müəyyən edir.
3. Sahibkarlıq ideyalarını müəyyənləşdirir.
4. Sahibkarlıq ideyasını qiymətləndirir.
Təlim nəticəsi 2: Sadə biznes layihəsini hazırlayır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Biznes planının məqsəd və strukturunu izah edir.
2. Marketing planını hazırlayır.
3. Satış və insan resurslarını planlaşdırır.
4. İnvestisiya və maliyyə planını hazırlayır.
5. Büdcəni planlaşdırır.
6. Qeyri-müəyyənlik və risk hallarında necə qərar qəbul edəcəyini təsvir edir.
Təlim nəticəsi 3: Sahibkarlıq ideyalarını necə həyata keçirməli olduğunu göstərir.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Yaradılan müəssisənin hüquqi məsələlərini təsvir edir.
2. Sahibkarlıq prosesində başqaları ilə səmərəli əməkdaşlıq üçün nə edəcəyini təsvir edir.

3. Biznes plan hazırlanmasından sonraki addımlarını müəyyən edir.

Modulun adı: Fiziki tərbiyə

Modulun kodu: 6

Modulun ümumi məqsədi: Bu modul tamamlandıqdan sonra tələbə tərbiyəvi prosesdə sağlamlığın yüksəldilməsi, peşə xəstəliklərinin qarşısının alınması, pis vərdişlər, fərdi fiziki inkişaf və sağlam fiziki həyat haqqında zəruri məlumatı biləcək və dövlət standartında müvafiq təlimlərlə nəzərdə tutulan fiziki standartları yerinə yetirmək üçün fərdi olaraq seçilmiş kompleks sağlamlıq və gimnastika məşğələlərini həyata keçirməyi bacaracaqdır.

Təlim nəticəsi 1: Hərəkəti vərdiş və bacarıqları formalaşdıran müxtəlif statik və dinamik hərəkətləri sadə üsullarla icra edir.

Qiymətləndirmə meyarları

1. Hərəkətlərin sağlamlaşdırıcı və inkişafetdirici təsirini izah edir.
2. Hərəkətlərin icra şəraiti və icra üsulunun təkmilləşdirilməsi barədə müzakirə aparır.
3. Şəxsiyyətin harmonik inkişafını təsvir edir.
4. Fiziki tərbiyə üzrə nəzəri bilikləri izah edir.

Təlim nəticəsi 2: Fiziki tərbiyə prosesində intizam və rejim qaydalarına əməl edir, birgə fəaliyyət bacarıqları nümayiş etdirir.

Qiymətləndirmə meyarları

1. Aktiv hərəkətlərlə bağlı bacarıq və vərdişlərini nümayiş etdirir.
2. Aktiv hərəkətlərin icrasında əlverişli üsullarından istifadə edir.
3. Aktiv hərəkətlərinə nəzarət edir.
4. Şəraitə uyğun ilkin tibbi yardım göstərir.
5. Bərpaedici vasitələrdən səmərəli istifadə edir.

Təlim nəticəsi 3: İdman oyunlarını, o cümlədən milli idman oyunlarını və onların növlərini təqdim edir.

Qiymətləndirmə meyarları

1. Fiziki hazırlığını artırmaq üçün aktiv hərəkətlərdən və xüsusi vasitələrdən müntəzəm istifadə edir.
2. Yaş qrupuna müvafiq hərəkətlərə qadir olduğunu nümayiş etdirir.

3. Hərəkətlərin icrası zamanı əlverişli metodlar tətbiq edir.
4. Aktiv hərəkətlərə qadir olduğunu nümayiş etdirir.

Modulun adı: Sxem, çertyoj və qrafiki işlər
Modulun kodu: 7
Modulun ümumi məqsədi: Bu modulu tamamladıqdan sonra tələbə çertyojun qaydaya salınma üsulları, hündəsi qurmalar, texniki rəsmi xüsusiyyətləri, naturadan çertyojun rənglənmə prosesi, kəsik və kəsimplər haqqında biləcək və onları tətbiq etməyi bacaracaqdır.
Təlim nəticəsi 1: Çertyojların tərtib edilməsi qaydalarını və hündəsi qurmaları bilir.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Çertyojların formatlarını, miqyaslarını, əsas yazı və xətlərin növlərini sadalayır.
2. Çertyojlarda şrifflərin, yazı və ölçülərin qoyulmasını izah edir.
3. Parçaların, bucaqların, çevrələrin bölünməsinə, qövsün radiusunun tapılmasını, müxtəlif qovuşmaların və lekal əyrisinin qurulmasını göstərir.
Təlim nəticəsi 2: Çertyojlarda görünüşləri, kəsik və kəsimpləri bilir və bunları ayırd etməyi bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Çertyojlarda görünüşlərin növlərini və onların hər birinin ötürdüyü məlumatları ayırd edir.
2. Əşyanın daxili quruluşunu aşkar edən kəsimplər haqqında biliklərini nümayiş etdirir.
3. Kəsimplərin növlərini, tətbiq sahələrini və işarə olunmasını ayırd edir.
4. Kəsiklərdə və kəsimplərdə materialların qrafiki işarələrini qoyur.
Təlim nəticəsi 3: Aksonometrik proyeksiyaların mahiyyətini bilir və sadə fiqurların aksonometrik proyeksiyalarını qurmağı bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Proyeksiyalama metodları, aksonometrik təsvirin və çertyojun mahiyyətini izah edir.
2. Yastı fiqurların (düzbucaqlı, altıbucaqlı, çevrə) aksonometrik proyeksiyalarını qurur.
3. Cismənin aksonometrik proyeksiyalarının qurulmasını göstərir.
Təlim nəticəsi 4: Kölgələrin ştrixlənməsini, tuş və müxtəlif boyalarla rəngləmə üsullarını bilir, natura və çertyojdan detallı çəkməyi bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları

1. Texniki rəsmin xüsusiyyətlərini izah edərək müstəvi fiqurları (üçbucaq, kvadrat, düzbucaq, altıbucaqlı, dairə) çəkir.
2. Həndəsi fiqurların (kub, prizma, piramida, silindr, konus, kürə) qurulması ardıcılığını izah edir.
3. Texniki şəkildə işıq-kölgə və kölgələrin ştrixlənməsinin yerinə yetirilmə ardıcılığına riayət edir.
4. Rəsmi çəkilməsi mərhələlərini və rənglənməsini göstərir.

Modulun adı: İş şəraitində əmək, təhlükəsizlik və sağlamlıq qaydaları
Modulun kodu: 8
Modulun ümumi məqsədi: Modul başa çatdıqdan sonra tələbə, əməyin, ətraf mühitin mühafizə olunma qaydalarını, istehsalat sanitariyası, əmək gigiyenası biləcək və mümkün təhlükələrin qarşısını almağı bacaracaqdır.
Təlim nəticəsi 1: İş yerində əməl ediləcək təhlükəsizlik tədbirlərini bilir və qaydaları tətbiq etməyi bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Əməyin təhlükəsizliyi və əmək fəaliyyəti ilə bağlı ümumi faktorları və təlimatları şərh edir.
2. Əməyin mühafizəsi ilə bağlı məqsəd, norma və standartları yerinə yetirir.
3. İş yerlərində əməyin mühafizəsi və texniki təhlükəsiz iş üsullarına riayət edir.
4. İstehsal sahələri və istehsal meydançaları ilə bağlı təhlükəsizlik tələblərini sadalayır.
Təlim nəticəsi 2: Alətlərlə işləyərkən, aqreqləri sınaq edərkən əmək təhlükəsizliyi və iş zamanı yarana biləcək yanğın təhlükəsizliyi tədbirlərini bilir və tətbiq etməyi bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Elektriklə işləyən alətlərdən istifadə zamanı əməl ediləcək təhlükəsizlik tədbirlərini sadalayır.
2. Elektrik maşınları quraşdırılmış otaqlarda ilkin mühafizə vasitələri – yanğın söndürən və quru qum olan yeşikdən istifadə qaydalarını təsvir edir .
3. Baş verə biləcək yanğın təhlükəsinin qarşısını ala biləcək tədbirləri və yanğının yayılmasını qarşı mübarizədə yanğın söndürmə vasitələrini seçir.

4. Nərdivanların, meydançaların və pilləkənlərin tətbiqi zamanı təhlükəsizlik tələblərini əlaqələndirir.
Təlim nəticəsi 3: İstehsalat zədələnmələrinin növlərini, yaranma səbəblərini bilir və müvafiq tədbirlər görməyi bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. İstehsalat zədələnmələrinin növlərini və səbəblərini izah edir.
2. Zədələnmə və peşə xəstəlikləri əsas səbəblərini təsvir edir.
3. İstehsalatda zədələnmə səbəblərinin qarşısını almaq üçün müəyyən tədbirlər görür.
4. İstehsalatda bədbəxt hadisələr və peşə xəstəlikləri nəticəsində peşə əmək qabiliyyətinin itirilməsi hallarında icbari sığorta olunanlar və onların iqtisadi fəaliyyət növləri üzrə kateqoriya və risk qruplarını seçir.
Təlim nəticəsi 4: Əmək gigiyenası haqqında bilir.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Əmək gigiyenası haqda ümumi bilgiləri və inkişafının əsas mərhələlərini izah edir
2. Zərərli və təhlükəli faktorların təsnifatını təsvir edir.
3. Əməyin gigiyenası, əmək prosesini və istehsalat şəraitini, onların orqanizmlə qarşılıqlı təsirini müəyyən edir.
4. Əmək prosesinin xüsusiyyətlərindən və rejimindən asılı olan zərərli kateqoriyalara (qruplara) bölür.
Təlim nəticəsi 5: İstehsalat səs-küylərinin və titrəyişlərin insan orqanizminə təsirini bilir.
Qiymətləndirmə meyarları
1. İstehsalat səs-küylərinin təsnifatını şərh edir.
2. İşçilərin orqanizminə səs-küylərin təsirini izah edir.
3. Səs-küylərin insan orqanizminə xoşagəlməz təsirinin profilaktikasını təsvir edir.
4. Müxtəlif güclü və tezlikli səslərin nizamsız (xaotik) birləşməsindən səs-küy (gurultu) yaranmasını müəyyən edir.
Təlim nəticəsi 6: Ətraf mühitin mühafizəsi və yanğınsöndürmə vasitələrinə dair ilkin tədbirləri bilir və həyata keçirməyi bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları

1. Ekoloji qanuna dair məlumatları bilir.
2. Ekoloji şəraitin yaxşılaşdırılmasına yardımçı olan üsulları sadalayır.
3. Müəssisədə olan yanğınsöndürmə vasitələrindən düzgün istifadə edir.
4. Yanğın baş verərkən yanğın təhlükəsizliyinin əsas və fərdi ehtiyat tədbirləri ilə otaqlardan çıxma qaydalarını uyğunlaşdırır.
5. İşləri başa çatdırdıqdan sonra ətraf mühitin qorunması naminə ərazini təmizləyir.

Modulun adı: Neft və qazçıxarma texnologiyası
Modulun kodu: 9
Təlim nəticəsi 1: Neft quyusunun konstruksiyasını və onun xüsusiyyətlərini, aparılan qazıntı işlərinin ardıcılığını, lay və dağ təzyiqinin qazıma üçün əhəmiyyətini, süxurların növlərini və mexaniki xassələrini bilir.
Təlim nəticəsi 2: Neft və neftin fiziki-kimyəvi xassələrinin onun tərkibindəki birləşmələrdən asılılığını bilir.
Təlim nəticəsi 2: Neft və qaz mədənlərində qazların çıxarılması və neftdən ayrılması üsullarını, qazların növləri, tərkibini, qaz hasilatının texnoloji sxemini, qaz-kondensat quyularının istismar xüsusiyyətlərini bilir.
Modulun adı: Materialşünaslıq
Modulun kodu: 10
Təlim nəticəsi 1: Qara və əlvan metalları tanıyır, onların fiziki və mexaniki xassələri, Brinel üsulu ilə metalların möhkəmliyə yoxlanılmasını yerinə yetirməyi bacarır.
Təlim nəticəsi 2: Metalların texnoloji xassələrini, struktur quruluşunu, qara metalların xəlitələrini, legirlənmiş, karbonlu poladlar və onlardan hazırlanan alətlərlə işləmə qaydasını bilir və yerinə yetirməyi bacarır.
Təlim nəticəsi 3: Çuqunun növləri, tərkibi, quruluşu, markalanması, korroziya səbəbləri, və qarşısının alınması üsullarını yerinə yetirməyi bacarır.
Modulun adı: Neft və qaz çıxarma işinin əsasları
Modulun kodu: 11
Təlim nəticəsi 1: Müəssisədə təhlükəsizlik texnikası və yanğından mühafizə qaydalarını, əməyin gigiyenası, istehsalat zədələnmələri və peşə xəstəliklərini bilir.

Təlim nəticəsi 2: Metalların növləri, xassələri, korroziya və onunla mübarizə formalarını bilir.
Təlim nəticəsi 3: Qazıma quyusunun növləri, vəzifələri, qazılma üsulları, qazıma avadanlıqları, qazımadan əvvəl aparılan kəşfiyyat işlərini bilir, işlədilmə üçün ayrılan hissənin enini, uzunluğu və dairəviliyini müstəqil ölçməyi bacarır.
Modulun adı: Nəzarət ölçü cihazlarının istifadə texnologiyası
Modulun kodu: 12
Təlim nəticəsi 1: Ölçü cihazlarının konstruksiya xüsusiyyətləri və quruluşunu bilir.
Təlim nəticəsi 2: Ölçmə texnikası və mexanikasını tətbiq etməyi bacarır.
Təlim nəticəsi 3: Cihazların dəqiqliyini və parametrlərin ölçülməsini bilir.
Modulun adı: Nəzarət ölçü cihazlarının sazlanması və təmiri texnologiyası
Modulun kodu: 13
Təlim nəticəsi 1: Ölçü cihazlarının montaj və demontaj qaydalarını tətbiq etməyi bacarır.
Təlim nəticəsi 2: Ölçü cihazlarının vizual yoxlama və əvəzləmə qaydalarını tətbiq edir.
Təlim nəticəsi 3: Ölçü cihazlarının işində qüsurların yaranma səbəblərini, onların qarşısını alma və ləğvetmə tədbirlərini həyata keçirir.
Modulun adı: İstehsalat təlimi
Modulun kodu: 14
Təlim nəticəsi 1: İş yerində əmək təhlükəsizliyi, təhlükəsizlik və sağlamlıq qaydalarına riayət etməyi bacarır.
Təlim nəticəsi 2: Neft quyusunun konstruksiyasını və onun xüsusiyyətlərinə uyğun aparılan qazıntı işlərini ardıcılıqla yerinə yetirməyi bacarır.
Təlim nəticəsi 3: Müxtəlif metal növlərinin xassələrini bilir və onlardan istifadə etməyi bacarır.
Təlim nəticəsi 4: Neft və qaz mədənlərində texnoloji sxemlərə uyğun qazların neftdən ayrılmasını yerinə yetirməyi bacarır.
Təlim nəticəsi 5: Neft və qaz mədənlərində qaz-kondensat quyularının istismar prosesini yerinə yetirməyi bacarır.
Modulun adı: İstehsalat təcrübəsi (iş yerində öyrənmə)

Modulun kodu: 15
Təlim nəticəsi 1: Neft quyusunun konstruksiyasını və onun xüsusiyyətlərinə uyğun aparılan qazıntı işlərini ardıcılıqla yerinə yetirir.
Təlim nəticəsi 2: Neft və qaz mədənlərində texnoloji sxemlərə uyğun qazların neftdən ayrılmasını yerinə yetirir
Təlim nəticəsi 3: Neft və qaz mədənlərində qaz-kondensat quyularının istismar prosesini yerinə yetirir.
Modulun adı: İKT-dən istifadə
Modulun kodu: 12
Təlim nəticəsi 1: İnternetdə məlumatları tapmağı, qiymətləndirməyi və idarə etməyi bacarır.
Təlim nəticəsi 2: Sosial media vasitələrindən istifadə edir.
Təlim nəticəsi 3: Rəqəmsal məzmun hazırlayır.
Təlim nəticəsi 4: İnformasiya texnologiyalarından təhlükəsiz şəkildə istifadə üsullarını tətbiq edir.
Təlim nəticəsi 5: Sadə texniki problemləri həll edir.

Modulun adı: Sxem, çertyoj və qrafiki işlərlə görülən işlər
Modulun kodu: 13
Təlim nəticəsi 1: Çertyojların tərtib edilməsi qaydalarını və həndəsi qurmaları bilir.
Təlim nəticəsi 2: Çertyojlarda görünüşləri, kəsik və kəsimleri bilir, onları ayırd etməyi bacarır.
Təlim nəticəsi 3: Aksonometrik proyeksiyaların mahiyyətini bilir, sadə fiqurların aksonometrik proyeksiyalarını qurmağı bacarır.
Təlim nəticəsi 4: Naturadan və çertyojdan detallı çəkməyi bacarır, onlarda işıq-kölgə və kölgələrin ştrixlənmesini, tuş və müxtəlif boyalarla rənglənməsini bilir

Modulun adı: Fiziki tərbiyə
Modulun kodu: 14
Təlim nəticəsi 1: Hərəkəti vermiş və bacarıqları formalaşdıran müxtəlif statik və dinamik hərəkətləri sadə üsullarla icra edir.
Təlim nəticəsi 2: Fiziki tərbiyə prosesində intizam və rejim qaydalarına əməl edir, birgə fəaliyyət bacarıqları nümayiş etdirir.
Təlim nəticəsi 3: İdman oyunlarını, o cümlədən milli idman oyunlarını və onların növlərini təqdim edir.

Təhsil proqramlarına dair qeydlər

1. Ümumi orta təhsil bazasından qəbul olunmuş və texniki peşə təhsili ilə yanaşı, tam orta təhsil alanlar üçün təşkil edilən qruplarda peşə təhsilinin dövlət standartında göstərilmiş "Ana dilində ünsiyyət" səriştəsi "Azərbaycan dili", "Xarici dildə ünsiyyət" səriştəsi "Xarici dil", "İnformasiya texnologiyaları" səriştəsi "İnformatika", "Hesablama əməliyyatlarını yerinə yetirmə" səriştəsi isə "Riyaziyyat" fənni proqramına inteqrasiya olunmuş şəkildə, həmçinin ixtisasın tələbləri nəzərə alınmaqla uyğunlaşdırılmış proqram əsasında tədris edilir.
2. Tələbələrin sayı 15 (on beş) və daha çox olan qruplarda müvafiq maddi-texniki baza və ixtisas müəllimləri olduğu halda aşağıdakı fənlərin tədrisi 2 (iki) qrupa bölünə bilər:
  - 2.1. tədris digər dillərdə aparılan siniflərdə "Azərbaycan dili - dövlət dili kimi";
  - 2.2. tədris dilindən asılı olmayaraq bütün siniflərdə "Xarici dil", "Fiziki tərbiyə".
  - 2.3. "İnformatika" fənni üzrə praktiki məşğələlər.
3. İnformatika kabineti olmayan peşə təhsili müəssisələrində "İnformatika" fənni üzrə praktik məşğələ keçirilmir.
4. "Xarici dil" fənnində tədris nəzərdə tutulan xarici dilin seçimi zamanı tədris qruplarında təhsil alan tələbələrin mütləq çoxluğunun nəzərə alınaraq ümumtəhsil pilləsində təhsil aldıkları "əsas xarici dil" əsas götürülür.
5. Tədris ilinin birinci yarısında qrupda tələbələrin sayının azalması tədris planı ilə müəyyən edilmiş müvafiq fənlərin tədrisində qrupun iki qrupa bölünməsinə məhdudiyyət yaratmır.
6. Pilot peşə təhsil müəssisələrində Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2019-cu il 11 mart tarixli 86 nömrəli qərarı ilə təsdiq edilmiş "Peşə təhsili müəssisələrinin ayrı-ayrı peşə istiqamətləri üzrə tədris qruplarında orta sıxlığın müəyyən edilməsi haqqında" qərarın 3-cü bəndinə uyğun olaraq tədris qruplarında təhsilalanların sayı 16 nəfərdən çox olduqda, laboratoriya və istehsalat təlimi dərslərində qruplar 2 yarımqrupa bölünə bilər. Pilot peşə təhsil müəssisələrinin siyahısı Peşə Təhsili üzrə Dövlət Agentliyi tərəfindən müəyyən edilir.
7. Pilot peşə təhsili müəssisələrində və pilot layihələrdə "Peşə təhsili haqqında" qanunun 11.2. maddəsinə müvafiq olaraq işəgötürənlərin istehsalat təcrübəsinə rəhbər təyin etdiyi mütəxəssislərə təhsil müəssisəsi tərəfindən təcrübə saatları üçün nəzərdə tutulmuş haqq ödənilə bilər. Pilot peşə təhsil müəssisələri və pilot layihələrin siyahısı Peşə Təhsili üzrə Dövlət Agentliyi tərəfindən müəyyən edilir.
8. Nəqliyyat vasitələri sürücülərinin hazırlanması həyata keçirən ixtisaslar üzrə tədris Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 1999-cu il 15 mart tarixli 41 nömrəli qərarı ilə təsdiq edilmiş "Nəqliyyat vasitələri sürücülərinin hazırlanması və onların ixtisasının artırılması kursları haqqında Əsasnamə" (mövcud dəyişikliklərlə) əsasında, həmçinin Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin Baş Dövlət Yol Polisi İdarəsi və Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi ilə razılaşdırılmış, Elm və Təhsil Nazirliyi tərəfindən təsdiq edilmiş müxtəlif kateqoriyalı avtomobil nəqliyyatı vasitələri sürücülərinin hazırlanması üçün mövcud tədris plan və proqramlarına uyğun aparılır.

9. Traktorlar və digər mexaniki nəqliyyat vasitələrini idarə etmək üçün sürücü hazırlayan ixtisaslar üzrə Azərbaycan Respublikası Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin Kollegiyasının 30 may 2012-ci il tarixli 05/2012-1 nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilmiş "Traktorlar və digər mexaniki nəqliyyat vasitələrini idarə etmək üçün imtahanların qəbulu və sürücülük vəsiqəsinin verilməsi haqqında təlimat" (mövcud dəyişikliklərlə) və Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 1999-cu il 15 mart tarixli 41 nömrəli qərarı ilə təsdiq edilmiş "Nəqliyyat vasitələri sürücülərinin hazırlanması və onların ixtisasının artırılması kursları haqqında Əsasnamə" (mövcud dəyişikliklərlə) əsasında, həmçinin traktor və digər mexaniki nəqliyyat vasitələrini idarə etmək üçün sürücülərin hazırlanması və onların ixtisasının artırılması proqramı üzrə təlim kursunun tələblərinə uyğun aparılır.
10. Dual və axşam qrupları üçün hazırlanmış tədris planları tətbiq edilən peşə təhsil müəssisələri və qrupların (ixtisasların) siyahısı Peşə Təhsili üzrə Dövlət Agentliyi tərəfindən müəyyən edilir.
11. Kənd təsərrüfatı istiqaməti üzrə olan ixtisasların bəzilərinə seçmə modulu kimi təqdim olunan modullar seçilərkən regionun iqtisadi xüsusiyyəti nəzərə alınır.
12. STEM Mərkəzi yaradılmış peşə təhsil müəssisələrində tədris olunan bütün ixtisaslar üzrə həftədə 2 (iki) saat olmaqla "Stem" fənni əlavə olaraq tədris olunur.